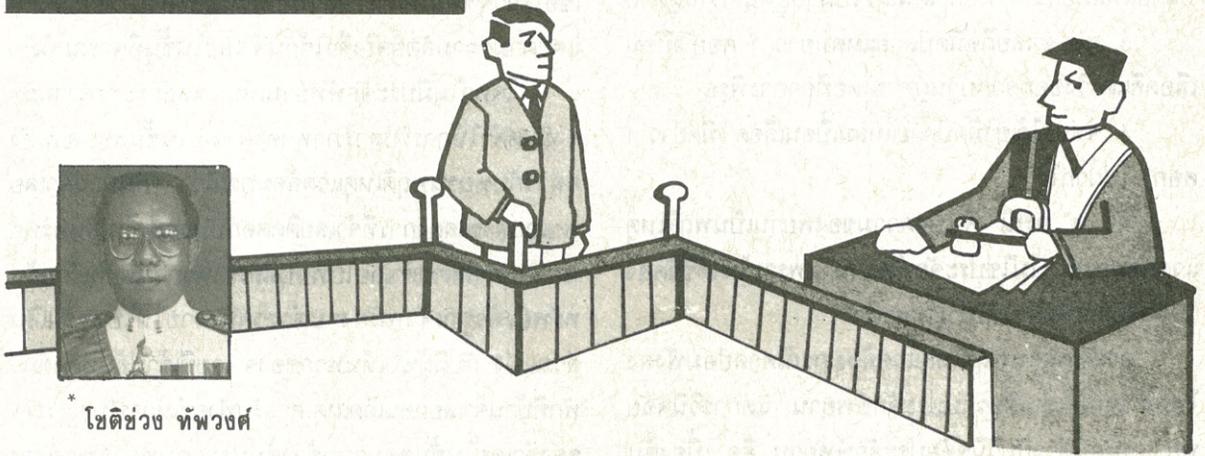

กฎหมาย ใกล้ตัว

พยานพดิดเหตุแวดล้อมกรณีที่สำคัญ

* โยติช่วง ท้ววงศ์

ไม่ทราบใครกล่าวไว้อย่างน่าฟัง แต่ไม่น่าเรียกว่า “สุดยอดของความเป็นโจร ไม่ว่าจะยุคใดสมัยใด ย่อมอยู่ที่ต้องไม่ถูกจับได้”

และบรรดาโจรผู้ร้ายทั้งหลายก็ยึดถือคติพจน์นี้มาโดยตลอด ดังนั้น ไม่ว่าจะกระทำผิดคราวใด โจรผู้ร้ายก็ต้องรอจังหวะให้ปลอดภัยลับตาตำรวจ ไม่ให้มีใครรู้เห็น จึงกระทำความผิดไม่ค่อยมีการทำความผิดกันต่อหน้าต่อตา ให้มีประจักษ์พยานรู้เห็น

ที่นี้ฝ่ายตรงข้ามกับโจรผู้ร้าย ก็คือ ตำรวจ อัยการ ก็พยายามจะจับและหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลให้พิพากษาลงโทษโจรผู้ร้ายให้ได้ ซึ่งแม้จะจับได้แล้วแต่ตอนหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลให้ลงโทษโจรผู้ร้าย ก็ดูเหมือนว่าจะยากอยู่เหมือนกัน เพราะ

หลักกฎหมายมีว่า ในการพิจารณาคดีอาญา โจทก์มีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาสืบให้ฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดจริง และการจะฟังว่าจำเลยกระทำความผิดนั้น

ศาลก็ต้องฟังให้ได้ความโดยปราศจากข้อสงสัย ถ้ายังมีข้อสงสัยอยู่ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ ศาลก็ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้แก่จำเลย คือต้องยกฟ้องโจทก์ ปลอยตัวจำเลยพ้นข้อหาไป

อย่างไรก็ตาม กรณีที่ไม่มีผู้ใดเห็นโจรผู้ร้ายขณะกระทำความผิด ก็มีใ้ว่าจะสิ้นหวังในการเอาตัวโจรผู้ร้ายมาเข้าคุกเสียเลยทีเดียว เพราะในกรณีที่แม้ไม่มีประจักษ์พยานเห็นเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุ แต่หากมีพยานพดิดเหตุแวดล้อมกรณีประกอบพยานหลักฐานอื่นฟังได้มั่นคง ก็ลงโทษโจรผู้ร้ายได้

หลักกฎหมายเรื่องพยานพดิดเหตุแวดล้อมกรณี กับแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาที่วินิจฉัยลงโทษจำเลย เป็นสิ่งน่าสนใจ จึงขอนำมาเสนอให้พิจารณากัน คือ

พยานพดิดเหตุแวดล้อมกรณี คือพยานที่ปรากฏข้อเท็จจริงแต่ละข้อมิได้แสดงข้อเท็จจริงตรงต่อประเด็น แต่เมื่อรวมข้อเท็จจริงทุกข้อแล้วทำให้เห็นข้อเท็จจริงในประเด็นได้

* ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค 3 อาจารย์พิเศษคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : LL.M. TEMPLE UNIVERSITY, U.S.A.

ตัวอย่าง คดีฆ่าคนตายโดยเจตนา พยานหลายคน
เบิกความได้ข้อเท็จจริงแต่ละข้อดังนี้

1. ผู้ตายกับจำเลยมีสาเหตุได้เดียวกันรุนแรงก่อนผู้ตายถูกฆ่า 2 วัน เพราะผู้ตายเป็นชู้กับภรรยาจำเลย
2. ก่อนผู้ตายถูกฆ่า 5 นาที ได้เห็นจำเลยถือมีดปลายแหลมยาว 1 ศอก เดินตรงไปมาอยู่หน้าบ้านผู้ตาย
3. เห็นจำเลยถือมีดปลายแหลมยาว 1 ศอก เป็นอันเลือดสีแดงวิ่งออกจากบ้านผู้ตายโดยมีอาการพิรุณ
4. จำเลยได้เอามีดปลายแหลมเป็นอันเลือด (มีดยาว 1 ศอก) ไปฝากไว้

ทั้ง 4 กรณี คำเบิกความของพยานเป็นพฤติเหตุแวดล้อมกรณี ไม่ใช่ประจักษ์พยาน เพราะไม่ได้ชี้ชัดลงไปว่าพยานเห็นจำเลยฆ่าผู้ตายจริง

ลำพังพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีศาลย่อมฟังลงโทษจำเลยได้เช่นเดียวกับประจักษ์พยาน แต่การวินิจฉัยพยานชนิดนี้ต่างกับวินิจฉัยประจักษ์พยาน คือ เบื้องต้นต้องวินิจฉัยว่า เป็นความจริงหรือไม่ เมื่อเป็นความจริงแล้วต้องพิจารณาต่อไปว่ามีกรณีแวดล้อมเพียงพอที่จะเห็นข้อเท็จจริงในประเด็นหรือไม่ซึ่งต่างกับวินิจฉัยประจักษ์พยาน ซึ่งเมื่อฟังได้ก็ลงโทษได้ทีเดียว

สำหรับคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยข้อเท็จจริงลงโทษจำเลยตามหลักเรื่องพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีดังกล่าว จะขอยกให้เห็นเป็นตัวอย่างดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2740/2515 แม้โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเห็นจำเลยใช้ปืนยิงผู้ตาย แต่โจทก์มีพยานแวดล้อมกรณี และชั้นสอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีข้อต่อสู้ใด ๆ ทั้งได้นำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับให้พนักงานสอบสวนทำแผนที่และบันทึกไว้ดังนี้ ศาลรับฟังคำให้การรับสารภาพของจำเลยชั้นสอบสวนประกอบกับพยานแวดล้อมกรณีดังกล่าวแล้วฟังได้ว่าจำเลยใช้ปืนยิงผู้ตายโดยเจตนาฆ่า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4550/2528 คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนมีความยาวกว่า 20 หน้ากระดาษพิมพ์ มีรายละเอียดตั้งแต่เริ่มรู้จักพวกของจำเลยที่จำเลยระบุ

ว่าเป็นคนร้ายที่เข้าปล้นทรัพย์ พฤติการณ์ของจำเลยกับพวกในวันที่ปล้นทรัพย์ และการแบ่งทรัพย์ที่ปล้นมาได้ และจำเลยได้นำชี้สถานที่ต่าง ๆ ที่ทำให้การดังกล่าวระบุนถึงให้พนักงานสอบสวนถ่ายภาพไว้ กับนำพนักงานสอบสวนไปค้นบ้านพักและจับกุมพวกของจำเลยที่เข้าปล้นทรัพย์ ดังนี้ เชื่อได้ว่าจำเลยให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนโดยสมัครใจ และตามความสัตย์จริงจึงใช้ยื่นจำเลยในชั้นพิจารณาได้

โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเห็นจำเลยกระทำความผิดคงมีแต่คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนดังกล่าวกับพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีว่า ค้นบ้านจำเลยพบเอกสารแสดงการที่จำเลยติดต่อกับพวกที่เข้าปล้นทรัพย์ พยานบุคคลที่ว่าจำเลยไปพบบุตรของพวกจำเลยที่เข้าปล้นทรัพย์แล้วถูกเจ้าพนักงานตำรวจยิงตายให้ไปขอรับเงินส่วนแบ่ง กับมีผู้พบเห็นพวกของจำเลยที่เข้าปล้นทรัพย์มาพักที่บ้านจำเลยก่อนเกิดเหตุ ศาลรับฟังคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนข้างต้นประกอบพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีเหล่านี้ลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1346/2530 โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเห็นเหตุการณ์ขณะจำเลยข่มขืนและฆ่าเด็กหญิง พ. แต่โจทก์มีพยานมาเบิกความว่าเห็นชายคนหนึ่งวิ่งไล่เด็กผู้หญิง พยานจำไม่ได้ว่าเป็นใครเพราะยืนดูอยู่ห่าง ปรากฏว่าเวลาที่พยานเห็นเหตุการณ์นั้นตรงกับเวลาที่เกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุเล็กน้อยพยานได้พบจำเลยอยู่ตรงบริเวณใกล้กับที่พบศพเด็กหญิง พ. จำเลยสวมเสื้อผ้าเช่นเดียวกับเสื้อผ้าของชายที่วิ่งไล่เด็กผู้หญิง ทั้งพฤติการณ์ของชายและเด็กผู้หญิงที่พยานเห็นนั้น ก็ตรงกับข้อเท็จจริงตามคำรับสารภาพของจำเลย ประกอบกับได้ความว่าการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพของจำเลยนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องคอยตามจำเลยทุกขั้นตอน และบางครั้งเมื่อผู้แสดงแทนผู้ตายทำไม่ถูก จำเลยก็บอกให้ทำใหม่ให้ถูกต้อง ซึ่งเป็นเหตุผลแสดงว่าจำเลยได้ให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจ ดังนี้ ฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4437/2531 ผู้ตายชื่อดีจรรย์ยานยนต์สองล้อไปเก็บผักนึ่งบริเวณท้องนา ต่อมาพบผู้ตายถูกข่มขืนกระทำชำเราใกล้กับสถานีทดลองข้าวซึ่งจำเลยทำงานอยู่ พบเส้นผมประมาณ 20-30 เส้น กับขนที่อวัยวะเพศ 1 เส้น ตกอยู่ที่กองเลือดในที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนได้นำตัวอย่างเส้นผมและขนจากอวัยวะเพศของจำเลยและของคณงานสถานีทดลองข้าวดังกล่าวรวม 8 คน ไปตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบกับเส้นผมและขนจากอวัยวะเพศของกลาง ผลการตรวจลักษณะภายนอกและการตรวจนำเหลืองทางวิทยาศาสตร์เชื่อว่าเส้นผมบางเส้นและขนจากอวัยวะเพศของกลางเป็นของจำเลย โดยมีนายแพทย์ผู้ตรวจพิสูจน์มาเบิกความรับรองว่า วิธีการตรวจพิสูจน์ดังกล่าวสามารถยืนยันได้เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ และยังพบร่องรอยบาดแผลขีดข่วนที่ร่างกายของจำเลยอีกหลายแห่งอันเกิดจากการดิ้นรนต่อสู้ของผู้ตาย ดังนี้ พยานหลักฐานโจทก์ฟังลงโทษจำเลยฐานข่มขืนกระทำชำเราและฆ่าผู้อื่นเพื่อปกปิดความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคแรก, 289 (7) ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 868/2531 โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเห็นจำเลยเป็นคนร้ายที่ใช้อาวุธปืนเล็งกลยิงกราดผู้เสียหายและผู้ตายในโรงภาพยนตร์ แต่มีพยานแวดล้อมโดยผู้เสียหายคนหนึ่งเห็นจำเลยอยู่ในที่เกิดเหตุในเวลาใกล้เคียงกับขณะเกิดเหตุ สอดคล้องกับคำรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลย จำเลยรับสารภาพทั้งชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนต่อหน้านายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ทั้งยังนำชี้ที่เกิดเหตุ

ประกอบคำรับสารภาพและขอมาต่อผู้เสียหายและบิดามารดาของผู้ตายด้วยความสมัครใจเพราะสำนึกผิดและโดยเปิดเผยต่อหน้าประชาชนและสื่อมวลชน พยานโจทก์ทุกปากไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลย ไม่มีเหตุผลที่จะให้การปรักปรำจำเลย พนักงานสอบสวนก็ให้ความเป็นธรรมแก่จำเลย ในวันพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น จำเลยก็ยังให้การรับสารภาพในตอนต้น แม้ต่อมาจะกลับให้การปฏิเสธแต่ก็ไม่ปรากฏว่าเป็นเพราะเหตุใด เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยแล้ว จำเลยก็ได้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาเชื่อว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตามฟ้อง

จากข้อวินิจฉัยตามคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวข้างต้น ก็คงพอจะทำให้เห็นภาพพจน์ได้ว่า ศาลมีหลักเกณฑ์การรับฟังพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีมาลงโทษจำเลยได้อย่างไร

ดังนั้น จึงอยากขอให้ตำรวจและอัยการสนใจพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีให้มากขึ้น สำหรับพลเมืองดีผู้รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแม้จะเพียงส่วนหนึ่งส่วนใด ไม่ใช่เป็นประจักษ์พยานเห็นเหตุการณ์ตอนเกิดเหตุ ก็อย่าคิดว่าตนไม่มีประโยชน์ต่อคดี ไม่ยอมไปเป็นพยานแต่ความจริงแล้ว ศาลอาจนำเอาข้อเท็จจริงที่เราผู้เพียงส่วนเดียวนั้นไปรวมกับพยานหลักฐานอื่น เป็นพยานพฤติเหตุแวดล้อมที่ฟังได้มั่นคงลงโทษจำเลยได้ จึงขอให้ช่วยกันทำหน้าที่พลเมืองดีเกิด โจรผู้ร้ายจะได้ไม่กล้ากำเริบเสิบสานอีกต่อไป ■□